

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

SVET

RESOLUCIJA SVETA

z dne 30. novembra 2009

o načrtu za krepitev procesnih pravic osumljenih ali obtoženih oseb v kazenskih postopkih

(Besedilo velja za EGP)

(2009/C 295/01)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V Evropski uniji je Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) skupna podlaga za varstvo pravic osumljencev ali obtožencev v kazenskem postopku, ki za namene te resolucije vključujejo fazo pred sojenjem in sojenje.
- (2) Poleg tega je konvencija v skladu z razlago Evropskega sodišča za človekove pravice pomembna osnova, ki državam članicam omogoča, da zaupajo kazensko-pravnim sistemom drugih držav članic in krepijo to zaupanje. Hkrati bi lahko Evropska unija sprejela nadaljnje ukrepe, s katerimi bi zagotovili polno izvajanje in spoštovanje standardov iz konvencije ter po potrebi zagotovili dosledno uporabo ustreznih standardov in zvišali raven obstoječih standardov.
- (3) Evropski uniji je uspelo vzpostaviti območje prostega gibanja in prebivanja, katerega prednosti so deležni državljani, ki lahko vse pogosteje potujejo, študirajo in delajo v državah, v katerih nimajo prebivališča. Vendar zaradi odprave notranjih meja in večjega uveljavljanja pravice do prostega gibanja in prebivanja neizogibno prihaja do večjega števila oseb, ki so udeleženi v kazenski postopek v državi članici, v kateri nimajo prebivališča. V teh primerih so procesne pravice osumljencev ali obtožencev oseb izredno pomembne za zagotavljanje pravice do poštenega sojenja.
- (4) Na ravni Evropske unije so bili sprejeti številni ukrepi za zagotovitev visoke ravni varnosti za državljane, vendar pa je enako pomembno tudi reševanje specifičnih problemov, ki se lahko pojavijo, ko je oseba osumljenec ali obtoženec v kazenskemu postopku.
- (5) Za zagotovitev poštenega kazenskega postopka je zato potrebno posebno ukrepanje v zvezi s procesnimi pravicami. To ukrepanje, ki lahko zajema zakonodajo in druge ukrepe, bo okrepilo zaupanje državljanov, da bodo Evropska unija in njene države članice varovale in zagotavljale njihove pravice.
- (6) Na zasedanju Evropskega sveta v Tampereju leta 1999 je bilo sklenjeno, da bi bilo treba v okviru izvajanja načela vzajemnega priznavanja prav tako začeti delo v zvezi s tistimi vidiki procesnega prava, za katera so potrebni skupni minimalni standardi, da bi se lažje uporabljalo načelo vzajemnega priznavanja, obenem pa spoštovala temeljna pravna načela držav članic (sklep 37).
- (7) Haaški program iz leta 2004 prav tako navaja, da nadaljnje uresničevanje vzajemnega priznavanja kot temelja pravosodnega sodelovanja pomeni razvoj enakih standardov za procesne pravice v kazenskem postopku, na osnovi raziskav obstoječe stopnje zaščitnih ukrepov v državah članicah in ob upoštevanju pravne tradicije (točka III 3.3.1.).

- (8) Vzajemno priznavanje predvideva, da pristojni organi držav članic zaupajo kazenskoopravnim sistemom drugih držav članic. Za okrepitev medsebojnega zaupanja v Evropski uniji je pomembno, da poleg konvencije obstajajo standardi EU za zaščito procesnih pravic, ki se v državah članicah ustrezno izvajajo in uporabljajo.
- (9) Nedavne študije kažejo, da obstaja med strokovnjaki široka podpora ukrepanju EU na področju procesnih pravic z zakonodajo in drugimi ukrepi ter da je treba okrepiti zaupanje med pravosodnimi organi v državah članicah ⁽¹⁾. Evropski parlament se pridružuje temu mnenju ⁽²⁾. Evropska komisija v sporočilu o stockholmskem programu ⁽³⁾ poudarja, da je okrepitev pravice do obrambe bistvena za zagotavljanje medsebojnega zaupanja med državami članicami in zaupanja državljanov v Evropsko unijo.
- (10) Razprave o procesnih pravicah v okviru Evropske unije v zadnjih letih niso prinesle konkretnih rezultatov. Vendar pa je bil velik napredek dosežen na področju pravosodnega in policijskega sodelovanja glede ukrepov za olajšanje pregona. Sedaj je čas za ukrepanje, ki bi izboljšalo ravnotežje med temi ukrepi in zaščito procesnih pravic posameznika. Treba bi si bilo prizadevati za okrepitev procesnih jamstev in spoštovanja pravne države v kazenskih postopkih, ne glede na to, kam v Evropsko unijo se državljani odločijo potovati, kje študirati, delati ali živeti.
- (11) Ob upoštevanju pomena in zapletenosti teh vprašanj se zdi ustrezno, da bi jih obravnavali postopoma, obenem pa zagotovili vsesplošno doslednost. Z obravnavanjem prihodnjih ukrepov po posameznih področjih bi lahko pozornost posvetili vsakemu posameznemu ukrepu ter tako omogočili opredeljevanje problematičnih vprašanj in njihovo reševanje na način, ki bo pomenil dodano vrednost za vsak ukrep.
- (12) Glede na to, da seznam ukrepov, ki je naveden v Prilogi k tej resoluciji, ni popoln, bi moral Svet tudi preučiti možnost obravnave vprašanja varstva tistih procesnih pravic, ki niso vključene v ta seznam.
- (13) Vsakršni novi zakonodajni akti EU na tem področju bi morali biti skladni z minimalnimi standardi iz konvencije, kot jih razlaga Evropsko sodišče za človekove pravice –

SPREJEL NASLEDNJO RESOLUCIJO:

1. Za krepitev pravic osumljencev ali obtožencev v kazenskem postopku bi bilo treba ukrepati na ravni Evropske unije. Tovrstno ukrepanje lahko zajame zakonodajo, pa tudi druge ukrepe.
2. Svet kot osnovo za nadaljnje ukrepanje potrjuje „Načrt za krepitev procesnih pravic osumljencev ali obtožencev v kazenskem postopku“ (v nadaljnjem besedilu: „Načrt“) iz Priloge k tej resoluciji. Pravice, ki so zajete v tem načrtu in bi lahko bile dopolnjene še z drugimi pravicami, se štejejo za temeljne procesne pravice, ukrepanju v zvezi s temi pravicami pa bi bilo treba v tej fazi nameniti prednost.
3. Komisija naj predloži predloge glede ukrepov iz načrta in preuči možnost predstavitve zelene knjige iz točke F.
4. Svet bo preučil vse predloge, predložene v zvezi z načrtom, in se zavezuje, da jih bo prednostno obravnaval.
5. Svet bo v celoti sodeloval z Evropskim parlamentom v skladu z veljavnimi pravili in ustrezno sodeloval s Svetom Evrope.

⁽¹⁾ Glej med drugim „Analysis of the future of mutual recognition in criminal matters in the European Union,“ poročilo *Université Libre de Bruxelles* z dne 20. novembra 2008.

⁽²⁾ Glej npr. „Priporočilo Evropskega parlamenta z dne 7. maja 2009 Svetu o razvoju kazenskoopravnega območja EU“, 2009/2012(INI), točka 1 a).

⁽³⁾ „Območje svobode, varnosti in pravice za državljane“ COM(2009) 262/4 (točka 4.2.2.).

PRILOGA

NAČRT ZA KREPITEV PROCESNIH PRAVIC OSUMLJENCEV ALI OBTOŽENCEV V KAZENSKEM POSTOPKU

Vrstni red pravic v tem načrtu je okviren. Poudariti je treba, da spodnja pojasnila le nakazujejo predlagane ukrepe in da njihov namen ni vnaprej določiti natančnega obsega in vsebine zadevnih ukrepov.

Ukrep A: Prevajanje in tolmačenje

Kratka razlaga:

Osumljenec ali obtoženec mora razumeti, kaj se dogaja, in mora biti razumljen. Osumljenec ali obtoženec, ki ne govori ali ne razume jezika, uporabljenega v postopku, bo potreboval tolmača in prevod dokumentov, ki so bistveni za postopek. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti osumljencem ali obtožencem s slušnimi motnjami.

Ukrep B: Informacije o pravicah in obtožnici

Kratka razlaga:

Oseba, ki je osumljena ali obtožena kaznivega dejanja, bi morala biti ustno ali po potrebi pisno obveščena o osnovnih pravicah, npr. z obvestilom o pravicah. Poleg tega bi ta oseba morala nemudoma prejeti tudi informacije o vrsti obtožbe zoper njo in razlogih za takšno obtožbo. Obtoženec bi moral biti v ustreznem času upravičen do vseh informacij, potrebnih za pripravo obrambe, pri čemer to ne bi smelo vplivati na pravilen potek kazenskega postopka.

Ukrep C: Pravni nasvet in pravna pomoč

Kratka razlaga:

Pravica do pravnega nasveta (ki ga zagotovi pravni svetovalec) za osumljenca ali obtoženca v kazenskem postopku v najzgodnejši fazi takšnega postopka je temeljnega pomena za zagotovitev poštenega postopka; pravica do pravne pomoči bi morala zagotavljati učinkovit dostop do omenjene pravice pravnega nasveta.

Ukrep D: Komuniciranje s sorodniki, delodajalci in konzularnimi organi

Kratka razlaga:

Osumljenec ali obtoženec, ki mu je odvzeta prostost, mora biti nemudoma obveščen o pravici, da je lahko vsaj ena oseba, denimo, sorodnik ali delodajalec, obveščena o odvzemu prostosti, pri čemer to ne bi smelo vplivati na pravilen potek kazenskega postopka. Osumljenec ali obtoženec, ki mu je odvzeta prostost v državi, ki ni njegova matična država, je obveščen tudi o pravici, da so o odvzemu prostosti obveščeni pristojni konzularni organi.

Ukrep E: Posebno varstvo za osumljence ali obtožence, ki spadajo v skupino ranljivih oseb

Kratka razlaga:

Za zagotovitev poštenega postopka je pomembno, da se posebna pozornost nameni osumljencem ali obtožencem, ki na primer zaradi svoje starosti, duševnega ali fizičnega stanja ne morejo razumeti ali slediti vsebini ali pomenu postopka.

Ukrep F: Zelena knjiga o preiskovalnem priporu

Kratka razlaga:

Čas, ki ga oseba lahko preživi v priporu pred začetkom sojenja in med sodnim postopkom, je v državah članicah zelo različen. Predolgo obdobje, preživeto v preiskovalnem priporu, je škodljivo za posameznika, lahko vpliva na pravosodno sodelovanje med državami članicami in ni v skladu z vrednotami, za katere se zavzema Evropska unija. S tem v zvezi bi morala zelena knjiga obravnavati ustrezne ukrepe.
